

Η επιδημία του Covid 19 και η επανεκκίνηση της οικονομίας στην Κύπρο Σημείωμα για την ΟΕΒ

Άθως Χαραλάμπους
Fellow European Safety & Health Manager,
Fellow of the Institution of Occupational Safety & Health, UK
Certification Committee Member at The European Network
of Safety and Health Professional Organisations (ENSHPO)

A. Εισαγωγή

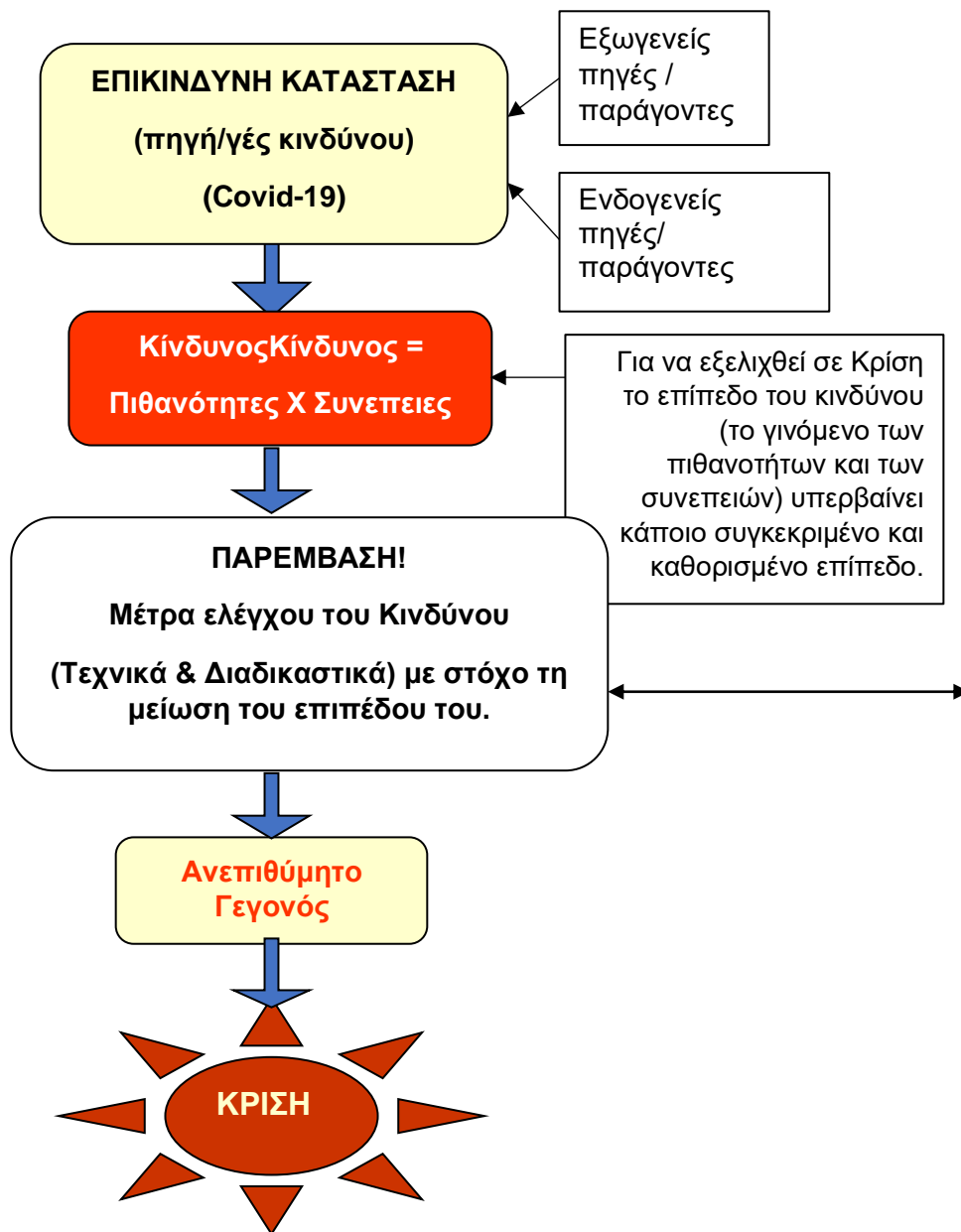
Προσωπικά θεωρώ ότι πρέπει να αποφευχθεί η διαφαινόμενη κατάρρευση της οικονομίας και κατά την άποψη μου η φιλοσοφία της προσέγγισης του πλάνου επανεκκίνησης της οικονομίας, πρέπει να είναι **ορθολογιστική και κίνδυνο - κεντρική** (risk -based). Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι αυτό είναι αυτονόητο και λογικό. Δε διαφωνώ, αλλά τα μέτρα που εφαρμόστηκαν μετά την εκδήλωση της επιδημίας, δεν είχαν όλα αυτό το χαρακτηριστικό. Για παράδειγμα η εργασία μέχρι 3 ατόμων στις οικοδομές ανεξάρτητα μεγέθους δεν έχει το χαρακτηριστικό της κίνδυνο – κεντρικότητας. Αν αυτό εξεταστεί σε αντιδιαστολή με την πρακτική που εφαρμόζεται στα τραπεζικά καταστήματα, όπου σε ένα κλειστό χώρο 150 τ.μ βρίσκονται 5-6 εργαζόμενοι και 5-6 πελάτες, κάνει το παράδειγμα ξεκάθαρο.

Σε ότι αφορά δε το χρόνο για την έναρξη της πρώτης φάσης του πλάνου, με βάση τα δεδομένα μέχρι και τις 23 Απριλίου που γράφεται το κείμενο αυτό, δείχνουν μια εμφανή πτωτική και πολύ ελπιδοφόρα τάση. Αν δε αφαιρεθούν από τα στατιστικά στοιχεία τα κρούσματα στις Βρετανικές Βάσεις, των επαναπατρισθέντων που μπήκαν σε καραντίνα αλλά και των επαγγελματιών υγείας, τότε **τα κρούσματα που αφορούν το γενικό πληθυσμό δεν είναι πλέον ανησυχητικά**. Άρα προσωπικά δεν βλέπω το λόγο γιατί να μην αρχίσει η εφαρμογή της πρώτης φάσης, από τις 2 του Μάη, εκτός κι αν παρ' ελπίδα σημειωθεί οποιαδήποτε έξαρση.

Καταθέτω επίσης ότι στις περιπτώσεις Κρίσεων, (και έχουμε μπει σε Κρίση) τις αποφάσεις για τα μέτρα ελέγχου πρέπει να παίρνει ομάδα από τεχνοκράτες διαφόρων ειδικοτήτων (στην προκειμένη περίπτωση και της ιατρικής επιστήμης) αλλά και ειδικών στη διαχείριση του κινδύνου.

B. Συστηματική και δομημένη διαδικασία εκτίμησης και διαχείρισης του κινδύνου

Με την βοήθεια των παρακάτω σχεδιαγραμμάτων επιχειρείται μια επεξήγηση της διαδικασίας, που θα βοηθήσει και τεκμηριώσει την λήψη αποφάσεων ως προς την επανεκκίνηση της οικονομίας και πιο συγκεκριμένα της ιεράρχησης των κατά προτεραιότητα τομέων οικονομικής δραστηριότητας, που θα επαναδραστηριοποιηθούν, υιοθετώντας τη φιλοσοφία της σταδιακής επανεκκίνησης.

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Να διέπονται από τις εξής βασικές παραμέτρους:

1. Βασισμένα στην πηγή / ές κινδύνου
2. Καλά σχεδιασμένα.
3. Στοχευμένα.
4. Πρακτικά εφαρμόσιμα / εφικτά.
5. Αποτελεσματικά.
6. Κατανοητά.
7. Συνδυασμός τεχνικών και διαδικαστικών μέτρων.
8. Τα τεχνικά είναι πολύ πιο αποτελεσματικά.
9. Να μην δημιουργούν άλλους κινδύνους. Αν αυτό είναι αναπόφευκτο τουλάχιστο να μην δημιουργούν μεγαλύτερους από αυτόν που στοχεύουν να μειώσουν.
10. Παρακολούθηση εφαρμογής και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες.

Οι πηγές κινδύνου (επικίνδυνες καταστάσεις) αναφορικά με τον Covid-19 (τρόποι μετάδοσης στον πληθυσμό) είναι γνωστές. Το επίπεδο κινδύνου μπορεί να υπολογιστεί.

Η εφαρμογή μέτρων στους εργασιακούς χώρους καθορίζεται από τον περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς, με συγκεκριμένες αρχές πρόληψης.

Ροή ενεργειών για τη Διαχείριση Κρίσεων

Όπου: 1= ΑΠΟΔΕΚΤΟΣ, 2= ΜΕΤΡΙΟΣ, 3 & 4=ΜΕΓΑΛΟΣ,
6= ΜΕΓΑΛΟΣ ΠΡΟΣ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΜΕΓΑΛΟΣ
8 = ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΜΕΓΑΛΟΣ, 9= ΟΡΙΟ ΚΡΙΣΗΣ
12 = ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ – ΚΡΙΣΗ
16= ΚΡΙΣΗ

Η μέτρηση του επιπέδου του κινδύνου γίνεται με τη βοήθεια του πιο κάτω Matrix:

		ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ				
		0	1	2	3	4
ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ	0	0	0	0	0	0
	1	1	2	3	4	
	2	2	4	6	8	
	3	3	6	9	12	
	4	4	8	12	16	

Γ. Επίπεδα κινδύνων των κυριότερων τομέων οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο

1. Πηγές κινδύνου για την μετάδοση του Covid 19

- Εξωγενείς πηγές /παράγοντες : Είσοδοι στη Δημοκρατία
- Ενδογενείς πηγές /παράγοντες : Διασπορά από υφιστάμενα κρούσματα

Οι εξωγενείς παράγοντες που είναι ουσιαστικά τα αεροδρόμια, λιμάνια και η κατεχόμενη περιοχή ήδη ελέγχονται αποτελεσματικά και θα πρέπει να συνεχίσουν με τα ίδια μέτρα μέχρι οι καταστάσεις στις χώρες που έχουμε σύνδεση να φτάσουν σε χαμηλά επίπεδα κινδύνων.

Σε ότι αφορά τους εξωγενείς παράγοντες, μπορούν να γίνουν κάποιες ταξινομήσεις για διευκόλυνση της ανάλυσης.

Συγκεκριμένα, η γεωγραφική διασπορά των κρουσμάτων καθώς και των ομάδων με ψηλό αριθμό κρουσμάτων, πρέπει να είναι μέρος της εξίσωσης της κινδυνο- κεντρικής προσέγγισης. Για παράδειγμα στην **περιοχή Αραδίππου και Πάφου** ο χρόνος έναρξης της επανεκκίνησης και τα μέτρα ελέγχου του κινδύνου πρέπει να είναι προσαρμοσμένα ανάλογα.

Επίσης οι **ομάδες ψηλού κινδύνου**, σε περίπτωση διασποράς του ιού, πρέπει να τυγχάνουν σχολαστικής προστασίας. Για παράδειγμα τα μέτρα ελέγχου στους οίκους ευγηρίας και ιδρύματα που παρέχουν υπηρεσίες σε ΑΜΕΑ κλπ, πρέπει να συνεχίσουν να είναι αυστηρά για ακόμη κάποιο χρονικό διάστημα που ειδικό του τομέα της υγείας κρίνουν αναγκαίο και απαραίτητο.

2. Εκτίμηση κινδύνου ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Παρατίθεται στον πιο κάτω πίνακα με την διευκρίνησης ότι τα επίπεδα κινδύνου υπολογίζονται πριν από την λήψη κι εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων ελέγχου του κινδύνου.

α/α	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Επίπεδο κινδύνου	Παράμετροι μέτρων ελέγχου του κινδύνου
1	Οικοδομική βιομηχανία και συναφείς δραστηριότητες (Εργοτάξια)	2	1. Μέσα Προσωπικής Προστασίας και απόστασης μεταξύ ατόμων για χρόνο πέραν των 15 λεπτών (ΜΠΠ & Κ.ΑΠ.) 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός ορόφων 4. Αριθμός εργαζομένων αναλόγως εμβαδού ανά όροφο
2	Βιομηχανίες και εργαστήρια που σχετίζονται με την οικοδομική βιομηχανία	2	1. ΜΠΠ& Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός εργαζομένων αναλόγως εμβαδού
3	Καταστήματα πώλησης οικοδομικών υλικών ειδών και ειδών τύπου DIY	2	1. ΜΠΠ & Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός ορόφων 4. Αριθμός εργαζομένων και πελατών αναλόγως εμβαδού ανά όροφο
4	Μικρά καταστήματα λιανικού εμπορίου, Καταστήματα πώλησης και εργαστήρια επιδιόρθωσης μηχανημάτων, συσκευών και εργαλείων.	2	1. ΜΠΠ& Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός ορόφων 4. Αριθμός εργαζομένων και πελατών αναλόγως εμβαδού ανά όροφο
5	Πωλήσεις οχημάτων	2	1. ΜΠΠ& Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός ορόφων 4. Αριθμός εργαζομένων και πελατών αναλόγως εμβαδού ανά όροφο
6	Εμπορικά Κέντρα (malls) εξαιρουμένων καταστημάτων εστίασης και καφετέριες (βλέπε 9 πιο κάτω)	2	1. ΜΠΠ & Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός ορόφων 4. Αριθμός εργαζομένων και πελατών αναλόγως εμβαδού ανά όροφο και ανά κατάστημα

7	Κουρεία – κομμωτήρια	3	1. ΜΠΠ & Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός εργαζομένων και πελατών αναλόγως εμβαδού και απόστασης μεταξύ πελατών
8	Παραλίες	3	Χωρίς ξαπλώστρες και ομπρέλες. Ο κάθε λουόμενος να μεταφέρει τα δικά του.
9	(α) Εστίαση και καφετέριες (ανοικτοί χώροι)	3	1. ΜΠΠ & Κ.ΑΠ 2. Προσωπική Υγιεινή 3. Αριθμός εργαζομένων και πελατών αναλόγως εμβαδού και απόστασης μεταξύ πελατών
	(β) Εστίαση και καφετέριες (κλειστοί χώροι)	6	Μάλλον δεν θα ήταν επιθυμητό στο στάδιο αυτό να επιδιωχθεί το άνοιγμά τους αφού δύσκολα και με μεγάλο κόστος θα εφαρμοστούν μέτρα που να κατεβάσουν τον κίνδυνο έστω και στο επίπεδο 3.
10	Υπεραγορές	8	Λειτουργούν ούτως ή άλλως με όχι ψηλά επίπεδα μετάδοσης του υιού.
11	Φαρμακεία	8	»
12	Σινεμά – θέατρα	8	Δεν θα ήταν φρόνιμο στο στάδιο αυτό να επιδιωχθεί το άνοιγμά τους
13	Γήπεδα – χώροι άθλησης – γυμναστήρια	8	»
14	Συναυλίες	8	»
15	Μουσικοχορευτικά κέντρα - χώροι διασκέδασης - αίθουσες δεξιώσεων – εκκλησίες - θέατρα συνέδρια, συναυλίες και γενικά πολιτιστικές δραστηριότητες.	8	»
16	Ζωτικές κρατικές υπηρεσίες, που επηρεάζουν άμεσα την οικονομική δραστηριότητα - Δήμοι και Κοινοτικά Συμβούλια.	2	-

Σε όλες τις περιπτώσεις, στα μέτρα ελέγχου του κινδύνου, πρέπει να περιλαμβάνεται η κατάλληλη πληροφόρηση, ενημέρωση και όπου κρίνεται αναγκαία και η εκπαίδευση των εργαζομένων καθώς και η επαρκής διεύθυνση εποπτεία και καθοδήγησή τους. Υλικό διατίθεται δωρεάν στα ελληνικά και σε πολλές άλλες γλώσσες στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια & Υγεία στην Εργασία (<https://osha.europa.eu/el> και <https://osha.europa.eu/el/highlights/napo-lends-hand-fight-against-c-19-pandemic>).

Λευκωσία, 23 Απριλίου 2020